

เยี่ยมชมเสริมพลังการพัฒนาคุณภาพระบบบริการ อนามัยสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

**EHA : Environmental
Health Accreditation**

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

คำนำ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้เกิดสภาพความเป็นเมืองที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวของอุตสาหกรรม และครัวเรือน สิ่งต่างๆ เหล่านี้สามารถเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งประเด็นของความปลอดภัยอาหาร คุณภาพน้ำบริโภค การจัดการมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล เป็นต้น ตามแผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ มุ่งเน้นที่จะป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของระบบบริหารจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต พร้อมกับเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับบุคลากรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ ภายใต้วิสัยทัศน์ของกรมอนามัยในการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม

Cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม จึงได้ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (Environmental Health Accreditation: EHA) เพื่อสนับสนุนให้พื้นที่เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง รวมถึงเหมาะสมกับบริบทและความต้องการของท้องถิ่น

กรมอนามัย
สิงหาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

เนื้อหา

แนวทางการลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลัง ๑

เยี่ยมเสริมพลังการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่..... ๒

เยี่ยมชมพลังการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(EHA : Environmental Health Accreditation) ปีงบประมาณ ๒๕๖๑

แนวทางการลงพื้นที่เยี่ยมชมพลัง

วัตถุประสงค์

๑. ศึกษาสถานการณ์ และขั้นตอนวิธีการประเมิน EHA
๒. สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ
๓. กระตุ้น และให้คำแนะนำ อปท. ในการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ
๔. กระตุ้นให้ อปท. สามารถรักษามาตรฐานและพัฒนาระบบ EHA ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การคัดเลือก

คัดเลือก อปท. ที่จะสุ่มประเมิน ต้องผ่านการประเมินรับรอง EHA ปี ๒๕๖๐ ในระดับพื้นฐานและเกียรตินิยม ตั้งแต่ ๓ ประเด็นงานหลักขึ้นไป

แนวทางในการสุ่มประเมิน

๑. ศึกษาสถานการณ์การนำข้อมูลเกี่ยวกับการนำ EHA ไปปฏิบัติของเทศบาล และสอบถามข้อสงสัยของการดำเนินงาน EHA ปี ๒๕๖๐
๒. ศึกษาเอกสารสำหรับการตรวจประเมิน
๓. ตรวจเยี่ยมและติดตามการดำเนินงานในสถานที่จริง

เยี่ยมเสริมพลังการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

การลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (EHA) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพ EHA ปี 2560 เพื่อทราบสถานการณ์ ขั้นตอนวิธีการ ประเมิน EHA การสนับสนุนงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ กระตุ้นและให้คำแนะนำ อปท. ที่ผ่านระบบพื้นฐานให้สามารถยกระดับประกาศนียบัตรได้ และกระตุ้นให้ อปท. สามารถรักษามาตรฐานและพัฒนาระบบ EHA ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการนำ EHA ไปปฏิบัติงานของเทศบาล คู่มือการตรวจประเมิน และตรวจติดตามสถานที่จริง ซึ่งได้ลงพื้นที่นี้เทศ ติดตามประเมินการปฏิบัติงานของท้องถิ่น ดังนี้

1. ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

- 1.1 เทศบาลตำบลดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
- 1.2 เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
- 1.3 เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
- 1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลวัดท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร

2. ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น

- 2.1 เทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
- 2.2 เทศบาลตำบลเมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น
- 2.3 เทศบาลตำบลอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

3. ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

- 3.1 เทศบาลตำบลโคกกรวด จังหวัดนครราชสีมา
- 3.2 เทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

4. ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช

- 4.1 เทศบาลตำบลวัดประดู่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 4.2 เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี

- 1.1 เทศบาลตำบลดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
- 1.2 เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
- 1.3 เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร
- 1.4 องค์การบริหารส่วนตำบลวัดท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร

๑.๑ สำนักงานเทศบาลตำบลดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ เทศบาลตำบลดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับการต้อนรับจาก นายสุทธิศักดิ์ ชัยธนทรัพย์ นายกเทศมนตรี นางจินตนา ศรีนิเวศน์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และคณะเจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA ๑๐๐๒, ๔๐๐๒, ๖๐๐๐, ๗๐๐๐, ๘๐๐๒, ๘๐๐๓ ในระดับเกียรติบัตร และผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA ๒๐๐๓ ในระดับพื้นฐาน

เทศบาลตำบลดอนเจดีย์ เป็นเทศบาลขนาดกลาง มีพื้นที่รับผิดชอบ เป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ ๗๐ รองลงมาคือเกษตรกรรม เช่น เลี้ยงกุ้ง ทำนา มีงบประมาณกว่า ๔๖ ล้านบาทในการบริหารจัดการ ซึ่งแต่ละปีจะมีแผนงานที่เป็นภาพกว้างในการดำเนินงานสามารถของงบประมาณดำเนินการได้เลย โดยก่อนที่จะดำเนินงาน กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จะประชุมหารือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานก่อนที่จะจัดทำโครงการ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยแสดงความคิดเห็น และเห็นชอบไปในทิศทางเดียวกัน จากนั้นจะวางแผนกิจกรรม ประชุมมอบหมายงานเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบ และการดำเนินงานจะใช้การประชุมหัวหน้าส่วนในการลงมติ/ข้อตกลง เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของงาน และมีการเบิกจ่ายที่ชัดเจน

การทำงานร่วมกับท้องถิ่นมีความแตกต่าง ต้องมีมาตรฐานของงาน อีกทั้งท้องถิ่นถ้าผู้บริหารให้ความสำคัญ จะร่วมดำเนินการ งานจะเดินได้เร็ว แต่หากท้องถิ่นใดไม่มีความเห็นร่วมก็จะไม่ดำเนินการ

การจัดการข้อร้องเรียน ปลัดเทศบาลจะส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินการ และทุกครั้งจะมีนิติกรเข้าร่วมด้วยตลอด ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง กลิ่น ผุน ควัน และสัตว์เลี้ยงบ้าง ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ไปให้ความรู้ในเรื่องของการจัดการนำเสียจากการเลี้ยงสัตว์ ในปี ๒๕๕๖ ปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่นเรื่องการจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เทศบาลไม่ได้ออกครบทั้ง ๑๔๑ ประเภท แต่เลือกเฉพาะประเภทที่มีในพื้นที่ และได้ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุขเข้ามาช่วยในการยกร่างข้อบัญญัติ

การดำเนินงาน EHA เทศบาลเริ่มต้นจากการทำเรื่องน้ำ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้น้ำในชีวิตประจำวันของคนเรา และทำให้เห็นคุณค่าของงานที่ทำ เกณฑ์เหล่านี้เทศบาลไม่เคยรู้มาก่อน ซึ่งได้ทาง สสจ.เข้ามาสนับสนุน มาช่วยในการทำงาน ทำให้เริ่มเข้าใจการทำงาน EHA มากขึ้น

การจัดการตู้น้ำหยอดเหรียญ ก่อนออกใบอนุญาตจะลงพื้นที่ตรวจสอบลักษณะ รวมถึงใช้ test kit ในการตรวจแบคทีเรีย และเชิณ สสจ. มาให้ความรู้ในเรื่องการจัดการตู้น้ำหยอดเหรียญ เทศบาลและผู้ประกอบกิจการมีข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่ ๖๐๐ บาท/ครั้ง โดยเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจ ๒ ครั้ง ทุก ๖ เดือน เพราะถ้าตรวจพบจะให้เจ้าของตู้ดำเนินการแก้ไข หากดำเนินการเรียบร้อยแล้วเจ้าหน้าที่จะลงไปตรวจอีกครั้ง และระบบประปา เทศบาลใช้ของประปาส่วนภูมิภาค ซึ่งมีการตรวจห้องปฏิบัติการตลอด

จุดแข็ง

๑. เป็นพื้นที่ขนาดเล็ก ทำให้สามารถทำงานได้ครอบคลุม ทำได้ง่าย เจ้าหน้าที่ไม่ท้อถอย
๒. ผู้บริหารเห็นความสำคัญ มีหลักการในการร่วมคิด ร่วมทำ ยึดความถูกต้องเป็นหลัก
๓. มีภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานทำงานร่วมกันเป็นทีม การทำงานแบบ พี่แบบน้อง (สสจ. สสอ. รพ. อสม. ชมรมผู้ประกอบการด้านอาหาร ฯลฯ) เครือข่ายมีความเข้มแข็งและ เชี่ยวชาญเป็นแหล่งเรียนรู้และดูงาน
๔. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีหลักการการทำงานที่เหมือนกัน เห็นตรงกัน
๕. การวางระบบการทำงานเป็นหมวดหมู่

จุดอ่อน EHA ทำให้มองเห็นการทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น ในพื้นที่รับผิดชอบมีพื้นที่พิเศษบางแห่งซึ่ง มีการจัดการเฉพาะ เช่น อนุรักษ์สถานดอนเจดีย์

โอกาสในการพัฒนา

๑. การจัดการข้อขัดแย้งในการปฏิบัติของผู้ประกอบการ ยึดมั่นในเกณฑ์มาตรฐาน EHA และเป็นสิ่งที่ สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปฏิบัติงาน
๒. สร้างเครือข่ายในการทำงาน ทั้งชมรม อสม. สสจ. ศูนย์อนามัย รพ. โดยทำงานร่วมกันมาตลอด

ข้อเสนอแนะ EHA

๑. ต้องมีการจุดประกายให้กับ อปท. อื่นๆ เห็นถึงความสำคัญของการนำ EHA มาเป็นเครื่องมือใน การทำงาน
๒. การแยกย่อยประเด็นงาน ทำให้มองเห็นเนื้องานชัดเจนขึ้น
๓. การสมัคร EHA ต้องมาจากความสมัครใจของ อปท.
๔. อยากให้มีเวทีแลกเปลี่ยนของ อปท. ที่ผ่าน EHA เพื่อกระตุ้นการสมัคร EHA และเกิดการพัฒนา งานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
๕. ความเข้าใจต่อ พ.ร.บ.การสาธารณสุข ที่ยังเข้าใจไม่ตรงกัน น่าจะมีการประชาสัมพันธ์หรือการ อบรมให้ความรู้กฎหมายสาธารณสุขแก่ อปท.

๑.๒ สำนักงานเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งได้รับการต้อนรับจาก นายเอกพันธ์ อินทรใจเอื้อ นายกเทศมนตรี นางศิริวรรณ ลิ้มปริงชี หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข และคณะเจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA ๑๐๐๑, ๓๐๐๒ และ ๔๐๐๑ ในระดับเกียรติบัตร

นายเอกพันธ์ อินทรใจเอื้อ นายกเทศมนตรี กล่าวว่า การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาลนั้น ดำเนินการมาตั้งแต่เรื่องของการจัดการน้ำดื่มหยอดเหรียญ การจัดการข้อร้องเรียน เรื่อง กลิ่น คิววันเสียง การจัดการขยะ ซึ่งได้ดำเนินการเป็นประจำอยู่แล้ว แต่จะเพิ่มเติมเข้ามาคือเรื่องการจัดการขยะติดเชื้อ โดยการสร้างพื้นที่สำหรับกำจัดขยะติดเชื้อ และอยู่ระหว่างดำเนินการหาพื้นที่สร้างอาคาร เทศบาลดูแลถึง ๓ อำเภอ ได้แก่ เมือง ศรีประจันต์ บางปลาม้า และได้ทางมหาวิทยาลัยขอนแก่น มาช่วยในการออกแบบระบบให้ เป็นระบบแบบ ๒ เตาเผา เพื่อสลับกันใช้งานและปรับปรุงรักษา ในเรื่องของการจัดการน้ำเสีย ได้วางระบบน้ำเสียโดยกรมโยธาธิการและผังเมืองทางด้านทิศตะวันออก ส่วนทางด้านทิศตะวันตก ได้งบประมาณจากกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีนโยบายเรื่องการใช้ภาชนะบรรจุอาหาร ที่รณรงค์ No Foam ในงานมหรหรรมาอาหารของจังหวัดสุพรรณและขยายมาที่ ถนนคนเดินขุนไกร ไนท์ฟู้ดเทศบาลได้ให้ความรู้ อันตรายและการกำจัด ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี และจะพยายามไม่ให้ใช้โฟมภายใน ๕ ปีนี้

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เทศบาลเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
ประเด็นงานระบบ EHA ๑๐๐๑ การจัดการสุขาภิบาลอาหารใน สถานที่จำหน่ายและสะสม อาหาร (ร้านอาหาร, โรงอาหาร, มินิมาร์ท, ซูเปอร์มาร์เก็ต)	เทศบาลมีร้านอาหารในความรับผิดชอบกว่า ๑๔๐ ร้าน มีทั้งที่ออก ใบอนุญาต และออกหนังสือรับรองการแจ้ง มีการอบรมให้ความรู้แก่ ผู้ประกอบการ ในเรื่องของการจัดการสุขาภิบาลอาหาร รณรงค์การลด ละ เลิกใช้โฟมบรรจุอาหาร มีการตรวจโรงอาหารในโรงเรียน ซึ่งได้รับ ความร่วมมือเป็นอย่างดี
ประเด็นงานระบบ EHA ๓๐๐๒ การจัดการสิ่งปฏิกูล	ปัจจุบันเทศบาลมีรถดูดส้วม จำนวน ๒ คัน แต่ใช้ได้ ๑ คัน เนื่องจากขาด พนักงานขับรถ แต่ก็สามารถให้บริการได้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบและ พื้นที่ใกล้เคียง โดยมีอัตราค่าธรรมเนียม ๒๐๐ บาท/คิว (Cube) และมีบ่อ กำจัดสิ่งปฏิกูล จำนวน ๓๑ บ่อ หลังจากฝังแล้วจะนำตะกอนมาทำเป็นปุ๋ย ใส่ต้นไม้

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
ประเด็นงานระบบ EHA ๔๐๐๑ การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป	เดิมบ่อขยะของเทศบาลอยู่ในตัวเมือง ซึ่งขณะนี้ปรับเป็นบ่อบำบัดน้ำเสีย และบ่อกำจัดสิ่งปฏิกูล เทศบาลประสบปัญหาขยะเต็มบ่อ เนื่องจากเดิมมีขยะของเทศบาล เพียง ๕๐ ตัน/วัน และปัจจุบันเหลือ ๓๐ ตัน/วัน เพราะมีการคัดแยกขยะก่อนนำไปฝังกลบ แต่ด้วยนโยบายของจังหวัดที่ต้องมีพื้นที่รวบรวมขยะ เทศบาลต้องรองรับขยะจาก อปท.ข้างเคียงกว่า ๑๔ แห่ง ทำให้มีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นเป็น ๖๐ ตัน/วัน เทศบาลใช้ระบบกำจัดขยะเป็นแบบ Sanitary Landfilled ที่คาดว่าจะรองรับขยะได้อีก ๓-๔ ปี เพราะ อปท. ที่นำขยะมากำจัดด้วยยังไม่มีมีการคัดแยกขยะจากต้นทาง และตอนนี้มีบ้านเรือนเข้าไปปลูกสร้างใกล้บ่อขยะบ้างเป็นบางส่วน แต่ก็ให้ทางสำนักงานป้องกันควบคุมโรค เข้าไปตรวจสอบสุขภาพของประชาชนที่อยู่ในละแวกนั้น เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
๒. ความเข้มแข็งของเจ้าหน้าที่ และมีระบบบริหารจัดการที่ดี มีเครื่องมือครบ ทำให้เกิดแรงเสริมในการขับเคลื่อนงาน
๓. ความเข้มแข็งของภาคีเครือข่าย ชมรม/สมาคมต่างๆ
๔. เป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับ อปท. มากมาย เพื่อนำไปพัฒนาและประยุกต์ใช้ในพื้นที่นั้นๆ

ปัญหาอุปสรรค

บุคลากรมีน้อย ต้องมีการจัดหาเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยกันพัฒนางานในพื้นที่ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นในประเด็นงานหลัก คือ อาหาร น้ำ สิ่งปฏิกูล มูลฝอย รวมถึงการนำเสนอผลงานเด่น หรือ เทคนิคการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ผ่านเครื่องมือ EHA

๑.๓ สำนักงานเทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ เทศบาลนครอ้อมน้อย จังหวัดสมุทรสาคร ได้รับการต้อนรับจาก นายถาวร เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรอง EHA ๑๐๐๑ - ๑๐๐๓, ๔๐๐๑, ๔๐๐๒, ๖๐๐๐, ๗๐๐๐ และ ๘๐๐๑ - ๘๐๐๕ ในระดับเกียรติบัตร

เทศบาลมีพื้นที่รับผิดชอบกว่า ๒๒ ตารางกิโลเมตร ในพื้นที่จะมีกิจการโรงงานเป็นส่วนใหญ่ เทศบาลจึงใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นในการดำเนินงาน ซึ่งเทศบาลออกครอบคลุมทุกประเด็นงาน โดยในการปฏิบัติงานจะใช้หลักการลงพื้นที่เพื่อตรวจติดตามโรงงานให้ปฏิบัติตามข้อกำหนด การมี EHA เป็น Guide line ในการดำเนินงาน ทำให้เทศบาลมองเห็นระบบงานที่ชัดเจน และในการปฏิบัติงานจะมี check list และให้คำแนะนำ ก่อนใช้หลักนิติกร มีความเข้มแข็งในการนำกฎหมายไปบังคับใช้

ปัญหาของเทศบาลด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อันดับแรกเป็นเรื่องน้ำเสีย ทำให้มีทหารเข้ามาร่วมปฏิบัติงานด้วย เริ่มจากการติดตามลงพื้นที่โรงงาน นำเรื่องการจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน และดำเนินการลงตรวจสอบสุ่มสุ่มในพื้นที่เพื่อออกใบอนุญาตกว่า ๑,๓๐๐ ใบ แต่มีโรงงานอยู่ ๙๙๖ แห่ง

การร้องเรียนเหตุรำคาญ วันละ ๓ ราย/วัน ในหนึ่งปีมีเรื่องร้องเรียนกว่า ๗๐๐ เรื่อง การเปรียบเทียบดำเนินคดี สามารถดำเนินการได้เพราะมีหน่วยงานสนับสนุน และใช้พ.ร.บ.การสาธารณสุข เป็นตัวช่วยในการดำเนินงานเมื่อเกิดเหตุรำคาญขึ้น รวมถึงใช้กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องควบคุมไปด้วย เช่น พ.ร.บ.เกี่ยวกับสัตว์สงวน

การจัดการตลาด เทศบาลจะมี check list เข้าไปตรวจสอบสุ่มสุ่มของตลาด รวมถึงล้างทำความสะอาดทุก ๑ เดือน การต่ออนุญาตจะดำเนินการต่อก่อนหมดอายุ ซึ่งทำลักษณะคล้ายการทำใบขับขี่ โดยมีหน่วยงานอื่นๆ เข้าร่วมด้วย

การจัดการสถานที่จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ (แผงลอย) เทศบาลดำเนินการกำหนดพื้นที่จุดผ่อนผัน และตรวจสอบสุ่มสุ่มเพื่อออกใบอนุญาต และมีเทศกิจและตำรวจจราจรเข้ามาช่วยดูแลอีกทอดหนึ่ง กรณีมี Food Truck เข้ามาจำหน่ายในพื้นที่ เทศบาลจะออกใบอนุญาตเป็นการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ และให้จำหน่ายในจุดผ่อนผันที่เทศบาลกำหนด

ข้อเสนอแนะ

๑. การนำ EHA ไปเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ต้องขึ้นกับบริบทของหน่วยงาน
๒. ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับ ซึ่งทาง รong.ผว.แนะนำว่าควรจัดอย่างน้อย ๓ เดือน/ครั้ง เนื่องจากยังไม่ได้มอบอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินการปรับโทษทางคดีด้วยตนเอง แต่ให้นำเข้าคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับพิจารณาก่อน
๓. การดำเนินกิจการสปา การการันตี ๗๐ ชม. มี พ.ร.บ.ใดที่จะมาควบคุม หรือใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่
๔. พิจารณาสถานที่สะสมอาหาร ประเภท การบรรจุอาหารสัตว์
๕. ควรมี Guide line ในการดำเนินงาน หรือ คู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจน หรือ มีกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
๖. ยังขาดพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานบางกิจกรรม

ข้อเสนอแนะจากทีมเยี่ยมเสริมพลัง

๑. ประสานการใช้ Program เรื่องการต่อใบอนุญาตกับศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติให้เกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น
๒. สามารถสอบถามข้อมูลการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ไปยังศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี หรือ ส่วนกลางกรมอนามัยได้

๑.๔ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวัดท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสาคร ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดท่าไม้ จังหวัดสมุทรสาคร ได้รับการต้อนรับจาก นายบุญเลิศ เยี่ยมสวัสดิ์ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรอง EHA ๔๐๐๓, ๖๐๐๐, ๗๐๐๐ และ ๘๐๐๑ - ๘๐๐๕ ในระดับเกียรติบัตร

อบต.ท่าไม้ มีพื้นที่กึ่งเมือง เนื่องจากมีโรงงานมาตั้งในพื้นที่จำนวนมาก การดำเนินงานของ อบต.ส่วนใหญ่แล้วเนื้องานเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการตรวจ การอนุญาต การดำเนินคดี ควรจะมีรูปแบบการทำงานที่เหมือนกันทุกแห่ง เพราะทุกวันนี้การดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน ควรมี Guide line ที่เหมือนกัน เพื่อนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง

การประเมินประสิทธิภาพ LPA องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เกณฑ์เดียวกันทุกระดับ ทั้งเทศบาล และ อบต. ทำให้การทำงานยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ เนื่องจากมีความแตกต่างกันทั้งบุคลากร โครงการงบประมาณ และการนำ EHA เป็นเครื่องมือบังคับให้ อบต.ทุกแห่งดำเนินการตาม SOP อาทิ การจัดการขยะที่ต้องดำเนินการทุกพื้นที่ แต่ดูบริบทของงานร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะ EHA

๑. ควรจัดทำ กระบวนการ (SOP) เรื่องฝุ่นละออง น้ำเสียในโรงงาน สถานที่/อาคารของสถานประกอบการ และทุกประเด็นที่ออกมา นำไปเป็นแนวทางการดำเนินงานทั่วประเทศ

๒. ควรมีแหล่งรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้/วิชาการ หรือ Guide line หรือเครื่องมือที่ช่วยในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น แบบฟอร์มตรวจกิจการแต่ละประเภท อยู่ในแหล่งเดียวกัน สืบค้นและเข้าถึงได้รวดเร็ว

๓. ไม่ควรนำคะแนน LPA มารวมกับ EHA ที่เน้นในเรื่องของการพัฒนางานอนามัยสิ่งแวดล้อม

๔. ควรมีการ coaching จากหน่วยงาน (สสจ. คอ.) เพื่อสอนว่าต้องทำอะไร ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่มีความมั่นใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น

๕. ควรให้ อบต.ทุกแห่งได้รับการประเมิน EHA และใช้เกณฑ์กฎหมาย (EHA ๘๐๐๐) เป็นหลัก เพื่อให้การปฏิบัติงานของ อบต.เหมือนกันทุกแห่ง

๖. ชี้แจง จนท.ท้องถิ่น ให้มีความเข้าใจ EHA ที่ตรงกัน

ข้อเสนอแนะจากทีมเยี่ยมเสริมพลัง

๑. ประสานการใช้ Program เรื่องการต่อใบอนุญาตกับศูนย์อนามัยที่ ๕ ราชบุรี เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติให้เกิดความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

๒. สามารถเข้าไปสืบค้นข้อมูลวิชาการได้จาก web Cluster Environmental Health

2. ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น

- 2.1 เทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น
- 2.2 เทศบาลตำบลเมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น
- 2.3 เทศบาลตำบลอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

2.1 สำนักงานเทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย ได้รับการต้อนรับจาก น.ส.เรณู พร้อมพรั่ง รองปลัดเทศบาล นางตรุณี วิศิษฐ์ชาติ รองปลัดเทศบาล และคณะเจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 1001, 1003, 4001, 4002, 4003 และ 6000 ในระดับเกียรติบัตร

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เทศบาลเมืองบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
ประเด็นงานระบบ EHA 1001 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร (ร้านอาหาร, โรงอาหาร, มินิมาร์ท, ซูเปอร์มาร์เก็ต)	เทศบาลมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการดำเนินงานสุขาภิบาลอาหาร ตามขั้นตอนกระบวนการของ SOP EHA 1001 ออกข้อบัญญัติการจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร ซึ่งสัมพันธ์กับผู้บริหารที่มีแนวคิด/หลักการ ในการนำกฎหมายมาใช้ในการบริหารจัดการ เทศบาลมีร้านอาหาร 130 - 140 ร้าน ซึ่งได้จัดอบรมให้กับผู้ประกอบการทุกปี โดยจัดแบบหมุนเวียน และนำผู้ประกอบการรายใหม่มาอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการสุขาภิบาลอาหาร การขออนุญาตจะกำหนดวันออก-หมดอายุ และแจ้งเตือนให้มาต่ออายุก่อนหมดอายุ 1 เดือน การตรวจสอบสุลักษณะและสารปนเปื้อน เทศบาลจะลงพื้นที่ร่วมกับ รพ.บ้านไผ่ ในการลงตรวจให้คำแนะนำ และสุ่มเฝ้าระวัง สร้างองค์ความรู้ผ่านเอกสารประชาสัมพันธ์ รมรณรงค์การตรวจสอบสารโพลาไรในน้ำมันทอดซ้ำ และตั้งจุดรับซื้อน้ำมันเก่า เพื่อนำไปผลิตดีเซล และยังดำเนินการตรวจแนะนำโรงอาหารในโรงเรียน จำนวน 14 แห่ง ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก 3 แห่ง และระดับดี 11 แห่ง ไม่พบข้อร้องเรียนเกี่ยวกับเรื่องร้านอาหาร

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
ประเด็นงานระบบ EHA 1003 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในการจำหน่ายอาหารในที่ทางสาธารณะ (แผงลอย)	“ถนนคนเดิน เฟลีนเมืองไผ่” ใช้กระบวนการของ EHA 1003 มาเป็นตัวเชื่อมในการดำเนินงาน เทศบาลขออนุญาตจากพนักงานจราจร โดยกำหนดเป็นจุดผ่อนผันและกำหนดเวลาในการขาย เนื่องจากเป็นพื้นที่ราชพัสดุ ซึ่งถนนคนเดินนี้เปิดทุกวันอาทิตย์ เวลา 16.00 – 21.00 น. มีแผงลอยกว่า 100 แผง มีการรณรงค์การลดใช้ Foam พลาสติก และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์บรรจุอาหารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงจัดโซนการจำหน่ายสินค้า อาทิ อาหาร แพชั่น OTOP และมีลานกิจกรรมที่กลุ่มผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นลานแสดงสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบธรรมชาติที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การขออนุญาตเจ้าของแผงต้องมาขออนุญาต เพราะจะออกให้เฉพาะราย โดยมีอายุ 1 ปี และไม่สามารถถ่านโอนได้ การตรวจสอบสุขาภิบาลอาหาร จะดำเนินการลงพื้นที่ตรวจทุกวันอังคาร และวันพฤหัสบดี และหลังการขายผู้ประกอบการต้องเก็บของและทำความสะอาดให้แล้วเสร็จ ซึ่งทีมของเทศบาลจะลงพื้นที่ด้วยทุกครั้ง ในส่วนของข้อร้องเรียนจะใช้กฎหมายเป็นหลักในการจัดการ ซึ่งจะมีผู้จัดการตลาดเป็นผู้ดูแลอีกทอดหนึ่ง
ประเด็นงานระบบ EHA 4000 EHA 4001 การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป EHA 4002 การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ EHA 4003 การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	เทศบาลมีพื้นที่ในความรับผิดชอบ 16.20 ตร.กม. มีปริมาณขยะ 38.76 ตัน/วัน โดยเฉลี่ยประชาชนก่อขยะ 1.15 กก./คน ทั้งนี้สามารถลดขยะทั้งจากต้นทาง และที่บ่อขยะ ได้ 12 ตัน/วัน และนำไปกำจัดอีก 26 ตัน/วัน มีกิจกรรมปลอดถัง/ชุมชนไร้ถัง และมีบางเส้นทางที่ยังมีถังขยะเพื่อรองรับขยะจากประชาชนที่สัญจรผ่านไปมา ระบบกำจัดของเทศบาลเป็นแบบ Sanitary landfilled มีพื้นที่ 55 ไร่ และท้องถิ่นมีนโยบายการจัดทิ้งขยะแบบ Cluster ซึ่งเทศบาลเป็นแหล่งรวบรวมขยะที่จะมี อปท. อีก 10 แห่งที่ทำการ MOU ร่วมกันมาใช้บริการร่วมด้วย ทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น และได้งบประมาณสนับสนุนจาก อบจ. ในการกำจัดขยะ เทศบาลจึงนำหลัก 3R เข้ามาใช้ เพื่อให้แต่ละ อปท. ทำการคัดแยกขยะมาจากต้นทางก่อนนำมากำจัดที่บ่อขยะของเทศบาล ซึ่งมีอัตราการกำจัดอยู่ที่ 450 บาท/ตัน ในส่วนของการจัดการขยะติดเชื้อ เทศบาลจะดำเนินการเก็บขนขยะติดเชื้อจากสถานพยาบาลในเขตเทศบาล โดยมีค่าธรรมเนียมการเก็บขน 300 บาท และนำไปกำจัดที่บริษัทกำจัดแฉะ อ.บางปะอิน จ. พระนครศรีอยุธยา และ จ.นครสวรรค์ การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เทศบาลจะตั้งจุดเก็บรวบรวมขยะอันตรายไว้ที่บ่อกำจัดขยะ
ประเด็นงานระบบ EHA 6000 การจัดการเหตุรำคาญ	การจัดการเหตุรำคาญ เทศบาลใช้หลักกฎหมายในการดำเนินงาน ทั้งข้อร้องเรียน และเหตุรำคาญ เช่น กรณีแอมโมเนียรั่วในโรงงานแข็ง เทศบาลลงพื้นที่ร่วมกับ จนท.เกษตรฯ จาก รพ.บ้านไผ่ อุตสาหกรรมจังหวัด ตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข

ประโยชน์จากการใช้ EHA

1. สร้างความตระหนักในการบังคับใช้กฎหมาย
2. จัดกระบวนการ ทำให้เก็บรายละเอียด สถิติของงานได้อย่างชัดเจน เพิ่มแหล่งเก็บรายได้ให้กับเทศบาล
3. ทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น
4. ทำให้มองเห็นขั้นตอน/กระบวนการทำงานชัดเจนขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การอบรมผู้ประกอบการ ผู้สัมผัสอาหาร ที่ให้ระยะเวลาในการดำเนินการ 2 ปี สามารถทำเป็นหลักสูตร e-learning ได้หรือไม่
2. กำหนดให้อาชีพประกอบอาหารเป็นอาชีพเฉพาะของคนไทยได้หรือไม่
3. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้อง
4. ควรมีการจัดเวที EHA Forum เพราะทำให้ได้แลกเปลี่ยนการทำงานกับเทศบาลอื่นๆ
5. เกณฑ์การประเมินมีความซับซ้อนของตัวชี้วัด สามารถนำมารวมกันได้หรือไม่

2.2 สำนักงานเทศบาลตำบลเมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย เข้าพบ นางเสาวณี แสงชาติ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และนางสำราญ วันสุนทะ หัวหน้าฝ่ายห้องกันและควบคุมโรคติดต่อ รักษาการ ฝ่ายบริการงานสาธารณสุข เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 1001, 2003 และ 4001 ในระดับพื้นฐาน

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เทศบาลตำบลเมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน	ข้อเสนอแนะ/ผลจากการใช้ EHA เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม
ประเด็นงานระบบ EHA 1001 การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร (ร้านอาหาร, โรงอาหาร, มินิมาร์ท, ซูเปอร์มาร์เก็ต)	เทศบาลตำบลเมืองเก่า ประสบปัญหาการจัดการร้านอาหารที่มีจำนวน 200 กว่าร้าน ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาล ประกอบกับมีห้างร้านขนาดใหญ่ จึงทำให้การตรวจประเมินร้านอาหารไม่ครอบคลุม	1. เกณฑ์มาตรฐานร้านอาหารสูงไป ทำให้ผู้ประกอบการดำเนินการได้ยาก 2. อยากให้สนับสนุนป้าย CFGT และน้ำยา SI-II
ประเด็นงานระบบ EHA 2003 การจัดการคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ	เทศบาลออกข้อบัญญัติเรื่องน้ำดื่มหยอดเหรียญ และดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ และออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการ ตรวจแนะนำการดูแลตู้ น้ำหยอดเหรียญ	1. ควรมีการจัดประชุมชี้แจง EHA ทุกขั้นตอนกระบวนการอย่างละเอียด
ประเด็นงานระบบ EHA 4001 การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป	เทศบาลมีพื้นที่ ไร่ มี 18 ชุมชน มีปริมาณขยะเกิดขึ้น 30-40 ตัน/วัน และมีค่าธรรมเนียม 15-30บาท/ครัวเรือน ขยะที่ทำการเก็บขน จะนำไปกำจัดที่โรงไฟฟ้า ซึ่งอัตราเก็บขนอยู่ที่ 400 บาท/ตัน ปัจจุบันเทศบาลได้จัดทำโครงการรับซื้อขยะจากชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะจากต้นทางเพื่อลดปริมาณขยะ	1. ควรมีการอัปเดตคะแนน EHA เนื่องจากเนื้องานที่ทำมีความยากและงานมีคุณภาพ

ประโยชน์จากการใช้ EHA คือ ทำให้เห็นกระบวนการงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ท้องถิ่นต้องดำเนินการชัดเจน

2.3 สำนักงานเทศบาลตำบลอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย ศูนย์อนามัยที่ 7 ขอนแก่น และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ได้รับการต้อนรับจาก นายไพโรจน์ สายเชื้อ รองนายกเทศมนตรี นายจิระศักดิ์ จันทรวีภาค ปลัดเทศบาล และคณะเจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรอง EHA 4003, 9001 ในระดับเกียรติบัตร และผ่านการประเมินรับรอง EHA 5000 ในระดับพื้นฐาน โดยมีรายละเอียดดังตาราง

พร้อมกันนี้ทางทีมจากกรมอนามัยได้มีโอกาสนำเสนอการสมัครขอรับการประเมินรับรองระบบ EHA 4002 การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ในระดับเกียรติบัตร ซึ่งเทศบาลได้นำเสนอกระบวนการจัดการขยะติดเชื้อ ดังนี้

ระยะเตรียมการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ นายกเทศมนตรีดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ และหน่วยงานที่เป็นแหล่งกำเนิดหลักคือ รพ.อาจสามารถ ก็ได้กำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน

ระยะดำเนินการ ซึ่งเทศบาลได้สำรวจแหล่งขยะติดเชื้อ ได้แก่ รพ.อาจสามารถ คลินิกเวชกรรม 3 แห่ง และคลินิกสัตว์ 1 แห่ง จัดทำทะเบียน ทำหนังสือขอสำรวจปริมาณขยะติดเชื้อ ส่วนใหญ่ขยะติดเชื้อที่เกิดขึ้นในคลินิกจะพบเป็นหัวเข็มฉีดยา มีระบบจัดการคือ จะเก็บในกระปุก ทำการฆ่าเชื้อ แล้วนำส่ง รพ.อาจสามารถ และที่เป็นแหล่งกำเนิดใหญ่ที่ รพ.อาจสามารถ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบร่วมรับผิดชอบด้วย กรณีแพมเพส จะให้คำแนะนำผู้ป่วยติดเชื้อในการกำจัด ผ่านการให้ความรู้ของ Care giver และมีขยะติดเชื้อที่มาจากข้างนอก ที่พบในบ่อขยะ

ระยะติดตามและประเมินผล ทางโรงพยาบาลนาระบบ HA เข้ามาดำเนินการ ทำให้การจัดการขยะติดเชื้อมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เทศบาล
ตำบลอาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน	ข้อเสนอแนะ/ผลจากการใช้ EHA เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน อนามัยสิ่งแวดล้อม
ประเด็นงานระบบ EHA 4003 : การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชน	การจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลยังคงมี ปัญหาขยะจากรอบนอกที่เข้ามาทิ้งขยะ ในพื้นที่ ซึ่งมีขยะที่เป็นอันตรายปนเข้า มาด้วย ในเขตเทศบาลเองมีการตั้งจุด รับขยะอันตรายในชุมชน และนำมาเก็บ รวบรวมที่เทศบาล โดยในส่วนของกา รกำจัด อบจ.จะเป็นผู้ดำเนินการให้	1. การบริหารจัดการขยะอันตราย ซึ่งเทศบาลดำเนินการตามนโยบาย จังหวัด แต่ในปี 2559 ขยะ อันตรายที่รวบรวมไว้ที่เทศบาลยัง ไม่ถูกกำจัด เนื่องจาก อบจ.ยังไม่มี ระบบกำจัดที่ถูกต้องเหมาะสม ทำ ให้มีขยะตกค้าง ไม่ทราบจะมี วิธีการจัดการอย่างไร ทาง สสจ. ร้อยเอ็ด ให้คำตอบว่า อบจ. รับ รวบรวม 3 ครั้ง/เดือน ให้ทำ ลักษณะเดิมตามที่ได้ชี้แจง และ ทาง อบจ.ได้งบประมาณขาลงปี 62 มาแล้ว จะเริ่มสร้างอาคารเก็บ รวบรวมขยะอันตราย
ประเด็นงานระบบ EHA 9001 : การออกข้อกำหนดของท้องถิ่น	การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ดำเนินการ มาก่อนปี 2560 อาทิ ข้อบัญญัติเรื่อง ตลาด ซึ่งมีกรณีแม่ค้าไม่ขายของใน พื้นที่ที่จัดให้ แต่มาขายข้างหน้าแผงที่ จัดให้ จนท.จึงใช้กฎหมายในการ ดำเนินการ ซึ่งก็สามารถจัดการได้ และ ประกาศเขตห้ามขายในพื้นที่ตลาด ข้อบัญญัติการจำหน่ายในที่ทาง สาธารณะ (แผงลอย) เทศบาลได้ กำหนดถนนหน้าเทศบาลเป็นจุดผ่อนผัน ให้สามารถจำหน่ายสินค้าได้ แต่ก็ ดำเนินการมาได้ 2 ปี และหายไป เนื่องจากไม่มีแม่ค้ามาขาย ประกอบกับ ภาวะเศรษฐกิจของประเทศด้วย กรณีมี การขายข้ามเขต จะให้งานจราจรมา ดำเนินการ และให้ จนท.งานป้องกันฯ ตรวจตราทุกวัน เข้า-บ่าย แต่ก็จะมีบาง รายที่หลงเข้ามาบ้าง ข้อบัญญัติการประปา (โดย อปท.)	1. การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ที่ ต้องนำมาปรับใช้ในเรื่องของ บทลงโทษ เมื่อไม่ดำเนินการตามที่ จพง.ท้องถิ่น แนะนำ 2. กระบวนการที่ช่วยหาช่องทาง ในการจัดการเรื่องตลาดที่จะ เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายตัว เช่น พ.ร.บ.การจราจร พ.ร.บ.ทางหลวง ชนบท พ.ร.บ.รักษาความสะอาดฯ และอื่นๆ

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน	ข้อเสนอแนะ/ผลจากการใช้ EHA เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน อนามัยสิ่งแวดล้อม
	เทศบาลฯ ใช้น้ำจากแม่น้ำชีในการผลิตประปา และมีบ่อบาล 4 บ่อ(กรมทรัพยากรน้ำบาดาล) ให้บริการประชาชนในพื้นที่ แต่ก็มีข้อร้องเรียนในเรื่องน้ำไม่ไหล น้ำไม่พอใช้ ประกอบกับเทศบาลเก็บค่าธรรมเนียมจากหน่วยละ 3 บาท เป็น 4 บาท ซึ่งยังไม่ได้มีการปรับแก้ค่าธรรมเนียมใหม่ เพราะต้องมีการหารือ ประชาสัมพันธ์ ใช้เวลานานในการเจรจาตกลงกัน และการตรวจคุณภาพน้ำ เทศบาลฯ ยังไม่มีการส่งตรวจ แต่ก็ได้ตั้งงบประมาณไว้ โดยในปี 2559 ประเด็นงานระบบ EHA 2001 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยอปท.) ผ่านการประเมินระดับพื้นฐาน ข้อบัญญัติขยะมูลฝอยทั่วไป ปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดได้กำหนดให้มีการจัดการขยะร่วมกันแบบ Cluster ซึ่งเทศบาลได้รับเลือกให้เป็นพื้นที่รวบรวมขยะจาก อปท.ใกล้เคียง โดยมีปริมาณขยะฝากเกิดขึ้น 5 ตัน/วัน มีค่าธรรมเนียม 10 บาท/ครัวเรือน ยังไม่มีการปรับค่าธรรมเนียมตามกฎหมายใหม่ที่บอกว่าขั้นต่ำในการเก็บ 20 บาท/ครัวเรือน แต่ถ้ามีการบังคับให้กำหนดก็จะดำเนินการต่อไป โดยในปี 2559 เทศบาลผ่านระดับเกียรติบัตรประเด็นงานระบบ EHA 4001 การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป ข้อบัญญัติกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ออกตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ปี 2558 จำนวน 141 ประเภท เหตุรำคาญจากกิจการนั้นไม่มีกรณีมีปัญหา/ข้อร้องเรียน/เหตุรำคาญ	

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน	ข้อเสนอแนะ/ผลจากการใช้ EHA เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน อนามัยสิ่งแวดล้อม
	ก็จะลงพื้นที่เป็นรายๆไป และส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการเลี้ยงสัตว์	
ประเด็นงานระบบ EHA 5000 : การรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ	การดำเนินงานรองรับภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติ จะมีกลุ่มงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดูแล ซึ่งมีแผนการดำเนินในแต่ละปี และทุกปีจะเกิดวาทภัยขึ้น เทศบาลมีกลไกในการทำงาน คือ ให้นำชุมชน แจ้งเหตุมายังหน่วยงานทันที และเจ้าหน้าที่จะลงพื้นที่ไปสำรวจความเสียหาย ดำเนินการแก้ไขตามขั้นตอน แต่ปัจจุบันมีระเบียบใหม่(ก.ม.หาดไทย) เกิดขึ้น การช่วยเหลือหลังจากประสบภัย จะต้องนำเข้าหารือกับคณะกรรมการก่อน เพื่อพิจารณาความเร่งด่วนของการช่วยเหลือ ซึ่งบางเหตุการณ์ใช้เวลาขอการช่วยเหลือนาน 15 วัน ทำให้ผู้ประสบภัยไม่ได้รับการช่วยเหลือในทันที ส่วนภัยพิบัติอื่นๆ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ไม่พบเหตุการณ์ในพื้นที่	

ประโยชน์จากการใช้ EHA

1. ทำให้มีผู้รับผิดชอบงานโดยตรง เกิดความเข้มแข็งในการทำงาน
2. การจัดเวที EHA Forum เป็นการสร้างขวัญกำลังใจ เป็นโอกาสในการพัฒนา ทำให้มีไฟในการทำงาน เปิดสมอง สร้างองค์ความรู้

3. ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา

3.1 เทศบาลตำบลโคกกรวด จังหวัดนครราชสีมา

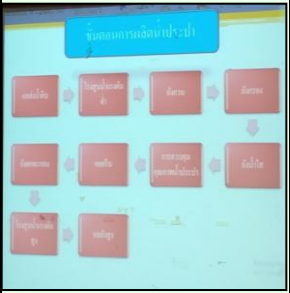
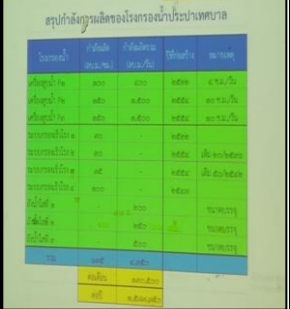
3.2 เทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

3.1 สำนักงานเทศบาลตำบลโคกกรวด จังหวัดนครราชสีมา

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย โดย cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๙ นครราชสีมา และ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ เทศบาลตำบลโคกกรวด จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการต้อนรับจาก นายวุฒิชัย ไขกัณหา ปลัดเทศบาล นายอำนาจ พิศนอก รองปลัดเทศบาล นางสมมาตร อินทรมงคล ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และคณะเจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 1002, 2001, 4001 ในระดับเกียรติบัตร และ EHA 3002 ยังไม่ผ่านการประเมิน

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เทศบาลตำบลโคกกรวด จังหวัดนครราชสีมา

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
ประเด็นงานระบบ EHA 1002 : การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด (ตลาดประเภทที่ 1 : ตลาดสด/ ตลาดประเภทที่ 2 : ตลาดนัด)	เทศบาลมีตลาดประเภทที่ 1 (ตลาดสด) จำนวน 2 แห่ง คือ ตลาดสดโคกกรวด มีแผง จำนวน 136 แผง มีผู้ประกอบการ 78 ราย เปิดทำการช่วงเช้า และตลาดสดโคกเพชร เป็นที่ของราชพัสดุ เทศบาลรับมาดูแล มีแผง จำนวน 186 แผง มีผู้ประกอบการ 85 ราย เปิดทำการช่วงเช้าถึงค่ำ โดยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการด้านสุขาภิบาล การดำเนินงานในตลาดจะมีทะเบียนผู้ค้า ซึ่งเทศบาลได้นำเกณฑ์ EHA มาปรับใช้ในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นเทศบัญญัติสุลักษณะ การออกใบอนุญาต การให้ความรู้ เสริมความรู้ ที่จัดอบรมปีละ 1 ครั้ง ควบคู่ไปกับผู้ประกอบการร้านอาหารในเขตเทศบาล มีการออกตรวจให้คำแนะนำ สุ่มเก็บตัวอย่างอาหารตรวจวิเคราะห์สารปนเปื้อน 5 ชนิดตามข้อกำหนด ส่งให้กับ สสจ.นครราชสีมา ตรวจวิเคราะห์ให้ ผลตรวจพบยาฆ่าแมลงในผัก เทศบาลได้ให้คำแนะนำกับผู้ประกอบการพร้อมกับสอบถามแหล่งซื้อที่รับมาขายในตลาด มีจุดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการและประชาชนที่มาใช้บริการ ภายในตลาดยังมีกิจกรรมการล้างตลาดเดือนละ 1 ครั้ง และกิจกรรมออกกำลังทุกวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี เพื่อเสริมสร้างสุขภาพผู้ประกอบการ เมื่อปี 2560 ทั้งสองตลาดได้รับป้ายตลาดสด น่าซื้อ (5 ดาว)

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
ประเด็นงานระบบ EHA 2001 : การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)) 	กองการประปา ดำเนินการ 2 พื้นที่ คือ เขตเทศบาลโคกกรวดและเขตเทศบาลเมืองใหม่โคกกรวด ซึ่งให้บริการน้ำประปาทั้งในเขตเทศบาลและเขตรอบข้าง มีสำนักงานตั้งอยู่ที่หมู่ 3 บ้านดอนแก้ว ในส่วนของการดำเนินงานประปาในปี 2560 โครงสร้างของกองการประปายังขาดหัวหน้ากอง/หัวหน้าฝ่าย และมีลูกจ้างในหน่วยงาน เดิมได้รับสัมปทานเมื่อ กำลังการผลิตที่มี แหล่งน้ำดิบอยู่ที่หมู่ 4 จากเขื่อนลำตะคลอง อัตราสูด 250 ลบ.ม.ต่อชั่วโมง ท่อส่งน้ำที่ส่งมาด้วยระยะทาง 1 กิโลเมตร มาที่ สถานีผลิตน้ำอยู่บ้านดอนแก้ว ใช้ระบบกวนเร็ว โรงกรองน้ำมีจำนวน 4 โรงกรอง โรงกรองที่ 1 สร้างตามแบบกรมอนามัย โรงกรองที่ 2 และโรงกรองที่ 3 สร้างตามแบบของกรมโยธาธิการ และโรงกรองที่ 4 ตามแบบการประปาส่วนภูมิภาค มีถึงน้ำใส จำนวน 3 ถัง รวมอัตรากำลังผลิต 6000 ลบ.ม.ต่อวัน ระบบการจ่ายน้ำในพื้นที่บริการ ใช้แบบสูบขึ้นหอสูงและจ่ายไปตามเส้นท่อ มีจำนวนผู้ใช้ น้ำ 4,050 ราย มีการควบคุมระบบน้ำประปาด้วยคลอรีน ปรับปรุงโรงกรองทั้ง 4 โรงอย่างสม่ำเสมอ พบอัตราการสูญเสียน้ำเกิน 20 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอยู่ระหว่างตรวจสอบจุดที่มีการสูญเสียของน้ำ แบ่งออกเป็น 3 โซน ทำการบล็อกที่ละจุดเพื่อหาน้ำสูญเสีย ในปี 2553 เทศบาลเข้าร่วมโครงการประปาดีมีได้ และได้รับการรับรองจากกรมอนามัย โดยมีการตรวจวัดคุณภาพน้ำตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีการเก็บข้อมูลการใช้สารส้ม คลอรีน เพื่อกำหนดงบประมาณ ค่าธรรมเนียมที่เก็บแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามปริมาณน้ำที่ใช้ รวมถึงกำหนด ค่าธรรมเนียมชั่วคราวสำหรับการก่อสร้างในเขตเทศบาล โรงกรองทั้ง 4 โรง จะมีลูกจ้างประจำอยู่งานประปาตลอด ใช้การสอนงานแบบตัวต่อตัว และส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมกับการประปาส่วนภูมิภาค การแปรรูปของ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำดิบ เทศบาลทำการตรวจสอบและวิเคราะห์การใช้สารเคมีในปรับปรุงคุณภาพตลอด เช่น เมื่อมีการร้องเรียนคุณภาพน้ำเข้ามาในเรื่องความขุ่น เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบทุกชั่วโมง เพื่อดูคุณภาพน้ำก่อนปล่อยออก
ประเด็นงานระบบ EHA 4001: การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป	ด้วยเทศบาลตั้งอยู่บนถนนมิตรภาพที่เป็นถนนสายหลักที่มีการสัญจรไป-มา รวมถึงมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่จำนวนมาก ทำให้มีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นจากเดิม การจัดการขยะของเทศบาล มีการจัดทำคำสั่งมอบหมายงาน แบ่งเป็น 3 ส่วน ขยะทั่วไป ขยะอินทรีย์ ขยะอันตราย มีรถเก็บขนขยะ จำนวน 4 คัน ประกาศกำหนดเวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บขน นำส่งขยะไปกำจัดที่ศูนย์กำจัดขยะเทศบาลตำบลสูงเนิน เดิมเทศบาลดำเนินการเก็บรวบรวมขยะนอกเขตในเขตเทศบาลและทิ้งในบ่อของบริษัทเอกชน มีอัตราค่าธรรมเนียม 25,000 บาท/ตัน ประกอบกับประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงมีการ

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
	ร้องเรียนจึงไม่มีบ่อทิ้งขยะดังกล่าวแล้ว ทำให้เทศบาลได้มีการจัดกิจกรรมลดปริมาณขยะ ไม่ว่าจะเป็น Zero waste ลดขยะต้นทาง เป็นต้น เพื่อลดขยะในเทศบาล เมื่อปี 2560 ประสบปัญหาบ่อขยะของเทศบาลนครราชสีมาปิดบ่อ ไม่รับกำจัดขยะ จึงได้ทำสัญญา กำจัดขยะกับเทศบาลตำบลสูงเนินในปี 2558 ในการรับกำจัดขยะจนถึงปัจจุบัน มีอัตรา เก็บขนกำจัด 350 บาท/ตัน ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน 4.35 ตัน/วัน ปี 2553-2554 ได้รับงบประมาณจากกระทรวงพลังงานในการจัดทำโรงผลิตก๊าซชีวภาพ โดยมีขยะอินทรีย์เข้าระบบ 900 กิโลกรัมต่อวัน เทศบาลแบ่งประเภทขยะ ออกเป็น 4 ประเภท ขยะอินทรีย์คัดแยกผลิตก๊าซชีวภาพ ทำปุ๋ยหมักในชุมชน ขยะรีไซเคิล ทำกิจกรรมผ้าป่าขยะ ขยะแลกของใช้ ขยะอันตรายมีที่ทิ้งขยะอันตรายทุกหมู่บ้าน รวบรวมไว้ปีละ 1 ครั้ง และนำส่งให้ อบจ.รวบรวมไปกำจัดต่อไป ในการคัดแยกขยะชุมชน ได้แนวคิดมาจากโครงการพระราชดำริแหลมผักเบี้ยมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ เพื่อให้ขยะ เกิดประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นทำปุ๋ยหมัก ทำน้ำหมักชีวภาพ รับซื้อถุงพลาสติก เทศบาลให้ความรู้ประชาชนในชุมชน ทำสื่อประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ รวมถึงถอดบทเรียนผู้นำชุมชน ในการคัดแยกขยะ ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จจากการที่ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ความสำคัญ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ และทำอย่างต่อเนื่อง การที่จะรณรงค์ให้ชุมชนคัดแยกขยะอินทรีย์ได้นั้น เทศบาลต้องเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย โรงผลิตก๊าซชีวภาพ มีการส่งก๊าซให้ชุมชนใช้ เทศบาลเดินเส้นท่อ ส่งก๊าซให้ชุมชนทดลองใช้ แต่ยังไม่ได้ผลดีนัก ต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มแรงส่งและความต่อเนื่องของการใช้ แต่อาจลงทุนแล้วไม่คุ้มค่า
	
	
	
	
	

ประโยชน์จากการใช้ EHA

1. เป็นสิ่งที่ทำแล้วได้ประโยชน์ ไม่เกินจากความจริงที่ทำอยู่ ประกอบกับทำแล้วได้คะแนน LPA ทั้งการทำเอกสารอาจจะยาก ลำบากในปีแรก แต่ปีที่สองทำให้เห็นถึงวิธีการทำงานมากขึ้น
2. เอาสิ่งที่ท้าทายมาพัฒนาตนเอง
3. ผู้บริหารมีนโยบายชัดเจนในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. เกณฑ์การประเมินมีรายละเอียดมากในบางประเด็น เช่น การจัดการสิ่งปฏิกูล การจัดการสิ่งแวดล้อม สาธารณะ ที่ต้องมีรูปแบบชัดเจน ต้องประเมินว่าใน SOP ข้อใดสามารถทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง
2. ควรมีการพัฒนาบุคลากรของ อปท. ผ่านหลักสูตรการอบรม เพราะจะทำให้ได้ภาคีเครือข่ายมากขึ้น

3.2 สำนักงานเทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย โดย cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ ๙ นครราชสีมา ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ เทศบาลตำบลสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการต้อนรับจาก นายทอง ปราษณุปรีชา รองนายกเทศมนตรี ว่าที่ร้อยตรีสุนทร ณรงค์ ปลัดเทศบาล นางสุนทรี เชยชุม ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และคณะเจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 4001, 6000, 7000, 8000, 9001 ในระดับเกียรติบัตร และผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 1001 ในระดับพื้นฐาน

เทศบาลตำบลสุรนารี มีพื้นที่รับผิดชอบ 49.38 ตารางกิโลเมตร มี 10 หมู่บ้าน 23 ชุมชน มี ประชากร 18,631 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง และค้าขาย ฯลฯ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ มีการขยายตัวของชุมชนไปอย่างรวดเร็ว โดยในพื้นที่เทศบาลมีทั้งมหาวิทยาลัย บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ อพาร์ทเมนต์ หอพัก ปั๊มน้ำมัน โรงเรียน โรงงานต่างๆ ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตามมา กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมจึงเห็นถึงความสำคัญในการทำ EHA เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุม กำกับ ติดตาม เฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เทศบาล
ตำบลสุนารี จังหวัดนครราชสีมา

ประเด็น งาน	การดำเนินงาน
ประเด็น งานระบบ EHA 1001 : การ จัด ก าร สุขาภิบาล อาหารใน ส ต าน ที่ จำหน่าย และสะสม อ า ห า ร (ร้านอาหาร, โรง อาหาร, มินิมาร์ท, ซูเปอร์มาร์ เก็ต)	เทศบาลมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงของความเป็นเมืองมากขึ้น ความต้องการสิ่งอุปโภคบริโภคก็มากขึ้นเช่นเดียวกัน จึงให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานจัดทำทะเบียนผู้ประกอบการด้านอาหาร สุ่มตรวจประเมิน โดยมีร้านอาหาร 52 ร้าน (ผ่านมาตรฐาน 35 ร้าน ขออนุญาต 19 แห่ง) โรงอาหาร 3 โรง 26 แห่ง (ผ่านมาตรฐาน 26 แห่ง ขออนุญาต 9 แห่ง) มินิมาร์ท/ซูเปอร์มาร์เก็ต 196 แห่ง (ผ่านมาตรฐาน 156 แห่ง ขออนุญาต 100 แห่ง) และร้านค้าแผงลอย 181 แห่ง (ผ่านมาตรฐาน 141 แห่ง ขออนุญาต 63 แห่ง) ซึ่งเมื่อพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานร้านอาหาร/แผงลอย พบว่า ข้อกำหนดที่ทำได้น้อยคือ มูลฝอยและน้ำเสียทุกชนิด ได้รับการบำบัดด้วยวิธีที่ถูกสุขาภิบาล การล้างภาชนะที่วางสูงจากพื้น 60 ซม. การวางซ้อน ซ่อม ตะเกียบในภาชนะที่โปร่งสะอาดและมีการปกปิด รวมถึงน้ำและน้ำแข็งบริโภคต้องสะอาด เก็บในภาชนะสะอาด มิดชิด ใช้อุปกรณ์มีด้ามตักและไม่แช่สิ่งของอย่างอื่นรวม โรงอาหารไม่พบข้อบกพร่อง เนื่องจากมีการตรวจประเมินของนักศึกษาสาธารณสุขศาสตร์จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ออกตรวจและให้คำแนะนำเป็นประจำทุกเดือน ส่วนมินิมาร์ท/ซูเปอร์มาร์เก็ต พบว่าชั้นวางของ พื้นร้านและบริเวณโดยรอบยังไม่สะอาด และจัดอบรมให้ผู้ประกอบการ ความสำเร็จของการดำเนินงานในครั้งนี้ เพราะผู้บริหารเข้าใจบทบาทหน้าที่เพิ่มขึ้น มีการสนับสนุนวิชาการจาก สสจ. สสอ. อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็ง มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย รวดเร็ว ถูกต้อง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องอาหารปลอดภัยมากขึ้น และผู้ประกอบการมีความตระหนัก ใส่ใจผู้บริโภค แต่ยังมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องของเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ จำนวนร้านอาหารที่เพิ่มอย่างรวดเร็ว ทำให้ดำเนินการยังไม่ครอบคลุม ผู้บริโภคมักง่ายในการซื้ออาหารที่เน้นราคาถูก แต่ไม่ได้พิจารณาคุณภาพอาหาร ความปลอดภัย ทำให้ต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ให้กับผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น
ประเด็น งานระบบ EHA 4001: การ จัดการ ขยะมูล ฝอยทั่วไป	การเพิ่มขึ้นของโรงงาน โรงแรม ที่พัก อื่นๆอีกมากมาย ส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำทิ้งจากครัวเรือน ปัญหาปริมาณขยะจำนวนมาก ซึ่งคาดว่าจะเพิ่มทวีคูณในอีก 2 ถึง 3 ปี เทศบาลดำเนินการจัดเก็บขยะในพื้นที่แล้วนำไปกำจัดด้วยวิธีเทลงในหลุมฝังกลบของพื้นที่ ทน.นครราชสีมา และโรงกำจัดขยะแบบครบวงจร (Integrated Solid Waste Management) เทคโนโลยีการบำบัดขยะด้วยวิธีแบบเชิงกล-ชีวภาพ (MBT, Mechanical and Biological Waste) จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ขยะส่วนใหญ่ในพื้นที่จะเป็นขยะอินทรีย์ รองลงมาคือขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีปริมาณขยะเกิดขึ้น 12.7 ตันต่อวัน เทศบาลได้จัดโครงการเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ จัดกิจกรรม Big Cleaning Day ทุกวันพุธ ขยะอินทรีย์นำไปเลี้ยงไส้เดือน ทำปุ๋ย ธนาคารขยะ และกระเป๋จากกล่องนม
ประเด็น งานระบบ EHA : 6000 การ	พื้นที่ในเขตเทศบาลได้รับผลกระทบจากการขยายตัวของเมือง การมีประชากรแฝงและนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งโครงการบ้านจัดสรรอีกเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เหตุรำคาญ จึงได้นำ EHA มาเป็นกระบวนการทำงาน เพื่อให้บริการประชาชนเรื่องร้องเรียน เหตุรำคาญ ให้ได้มาตรฐานและสามารถจัดการเหตุรำคาญพื้นที่ได้ เทศบาลออกคำสั่งมอบหมายงาน ช่องทางรับข้อร้องเรียน เหตุรำคาญ ทั้งทางโทรศัพท์ ยื่นคำร้องด้วยตนเอง หรือผ่านเว็บไซต์เทศบาล ลงพื้นที่

ประเด็น งาน	การดำเนินงาน
จัดการ เหตุ รำคาญ	ตรวจสอบข้อเท็จจริง สอบสวนหาสาเหตุ เรียบเรียง วิเคราะห์ แผลผลและติดตามรายงานผลการตรวจสอบ มีทั้งการออกคำแนะนำ ออกคำสั่งทางปกครอง และดำเนินการยุติเรื่อง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลการดำเนินงานให้ ผู้ร้องเรียนทราบ และจัดเก็บลงฐานข้อมูลของเทศบาล โดยในปี 2560 มีเหตุรำคาญเกิดขึ้น 20 เรื่อง เรื่องที่มีการร้องเรียน มากที่สุดคือ กลิ่นเหม็น น้ำเสีย เสียงดัง เป็นต้น โดยเทศบาลสามารถยุติได้ทั้งหมด แต่ในการทำงานยังพบปัญหาอุปสรรคในกรณีผู้ร้องเรียนผ่านโทรศัพท์ ไม่ประสงค์แสดงตน ทำให้ขั้นตอนการสอบสวนปัญหาเหตุรำคาญทำได้ยาก รวมถึงขั้นตอนการยุติเรื่องเช่นเดียวกัน และเจ้าหน้าที่ไม่สะดวกลงพื้นที่พร้อมกัน (กองสาธารณสุข กองช่าง และนิติกร)
ประเด็น งานระบบ EHA : 7000 การ จัดการ กิจการที่ เป็น อันตราย ต่อ สุขภาพ	การพัฒนาทางด้านสังคม เศรษฐกิจ มีการขยายตัวของชุมชนไปอย่างรวดเร็ว โดยในพื้นที่เทศบาลมีทั้งมหาวิทยาลัย บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ อพาร์ทเมนต์ หอพัก ปั๊มน้ำมัน โรงสี โรงงานต่างๆ ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จึงได้นำ EHA มาเป็นกระบวนการทำงานในเรื่องการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้ได้มาตรฐานตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เทศบาลออกคำสั่งมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบ โดยเริ่มจากการลงพื้นที่สำรวจประเภทกิจการในพื้นที่ก่อนประกาศควบคุม ดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น แจ้งให้กับผู้ประกอบการมายื่นขอใบอนุญาตกับเทศบาล ซึ่งเทศบาลจะลงบันทึกข้อมูลสถานประกอบการไว้ในฐานข้อมูล พบว่ามีสถานประกอบการในพื้นที่ จำนวน 438 แห่ง ขออนุญาตดำเนินงาน จำนวน 316 แห่ง และค้างชำระอีกจำนวน 121 แห่ง ทั้งนี้ประชาชนในพื้นที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการขออนุญาตประกอบการ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และขั้นตอนการอนุญาตตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคารหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการให้ถูกต้องก่อนขอใบอนุญาตประกอบการฯ ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข
ประเด็น งานระบบ EHA : 8000 การ ประเมินผล กระทบ ต่อ สุขภาพ	การประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เทศบาลได้แรงบันดาลใจจากการขั้บรยยนต์ผ่านร้านรับซื้อของเก่าเป็นประจำทุกวัน ทำให้เห็นสภาพการจัดระเบียบภายในร้านไม่เหมาะสม เกิดมลพิษต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง จึงได้มีการประสานงานไปยังศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา เพื่อขอคำปรึกษา และขอความอนุเคราะห์สนับสนุนการดำเนินการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ เรื่องนี้ ผลการดำเนินงานพบว่า มีกิจการรับซื้อของเก่า 3 แห่ง ขอใบอนุญาตประกอบการถูกต้อง พบผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม เช่น เสียง ฝุ่น เขม่า การจราจร ได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 17.4 ไม่ได้รับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 82.6 ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกาย ร้อยละ 82.51 ไม่ส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจ ร้อยละ 90.1 (คัดแยกขยะมีรายได้) และส่งผลกระทบต่อด้านจิตใจ ร้อยละ 9.9 (กังวลไฟไหม้ เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค) ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จเทศบาลสามารถออกข้อบัญญัติเรื่องการควบคุมกิจการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุดใช้แล้ว
ประเด็น งานระบบ	การขยายตัวของชุมชนไปอย่างรวดเร็ว โดยในพื้นที่เทศบาลมีทั้งมหาวิทยาลัย บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ อพาร์ทเมนต์ หอพัก ปั๊มน้ำมัน โรงสี โรงงานต่างๆ ในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการควบคุม

ประเด็น งาน	การดำเนินงาน
EHA : 9001 การออก ข้อบัญญัติ ท้องถิ่น	กำกับ ดูแลกิจการต่างๆ ทำให้เทศบาลต้องดำเนินการออกข้อบัญญัติ ซึ่งดำเนินการออกข้อบัญญัติไปแล้ว 10 เรื่อง โดยยึดหลักการ ขั้นตอนการดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข

ประโยชน์จากการใช้ EHA

1. การนำ EHA มาเป็นกระบวนการในการทำงาน ทำให้งานประสบผลสำเร็จ
2. การดำเนินงานเอกสารตาม EHA ไม่ถือว่าเป็นภาระ แต่สามารถจัดงานให้เป็นหมวดหมู่ได้
3. EHA ตอบโจทย์ในการทำงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม
4. EHA มีกระบวนการที่ชัดเจน เมื่อมีเจ้าหน้าที่ใหม่เข้ามา สามารถเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันได้

ข้อเสนอแนะ

1. แบบประเมิน EHA บางตัวชีวิตติความได้ยาก
2. การให้คะแนน ควรให้แบบลำดับขั้น ลดหลั่นกันไปตามตัวชี้วัดที่ทำ

4. ศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช

- 4.1 เทศบาลตำบลวัดประดู่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 4.2 เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.1 สำนักงานเทศบาลตำบลวัดประดู่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย โดย cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ เทศบาลตำบลวัดประดู่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการต้อนรับจาก นายจารึก เพ็ชรคง ปลัดเทศบาล นางสุดาทิพย์ มโนวรารุณี รองปลัดเทศบาล น.ส.ทยา รักษาพรหมณ์ รองปลัดเทศบาล นางพจนารถ วิเชียร ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และคณะเจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความยากง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 1001, 3001, 4001, 4003, 7000 ในระดับเกียรติบัตร ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 6000 ในระดับพื้นฐาน และ EHA 2003 ยังไม่ผ่านการประเมิน

เทศบาลตำบลวัดประดู่ มีพื้นที่ 54 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ปลุก
ย่างพาราเป็นส่วนมาก รองลงมาคือรับจ้าง ทำธุรกิจส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจเจริญแบบก้าวกระโดด เนื่องจากมี
ห้างร้านขนาดใหญ่เข้ามาตั้ง ความเป็นเมืองเข้ามาแทนที่วิถีชีวิตชนบท ทำให้เกิดปัญหาด้านขยะ ซึ่งมีปริมาณ
ขยะเกิดขึ้น 15 ตัน/วัน โดยเทศบาลสามารถบริหารจัดการได้ แต่ก็มีบางช่วงที่เป็นฤดูกาลผลไม้มีตกค้างบ้าง
แต่ก็จัดการได้ การจัดการขยะจะกำจัดในครัวเรือน เช่น ใบไม้ นำมาทำปุ๋ย เศษอาหารนำไปเป็นอาหารสัตว์
เลี้ยง หรือการขายขยะให้กับร้านรับซื้อของเก่า ในการจัดการขยะอินทรีย์มีชุมชนนำร่องในการจัดการขยะ
อินทรีย์ การบริจาคขยะ ตามโครงการจังหวัดสะอาด ขยะแลกไข่ มีการรณรงค์เชิญเกียรติให้กับชุมชน
หน่วยงานที่สามารถดำเนินการจัดการขยะได้ดี รวมถึงพัฒนาศักยภาพทีมเก็บขน เพื่อให้มีความรู้ ความ
เข้าใจในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น กำหนดจุดเก็บรวบรวมขยะอันตราย 10 จุดในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง
โดยเทศบาลเป็นจุดพักขยะอันตรายก่อนส่งให้กับ อบจ. แต่หากยังไม่มียุทธศาสตร์ให้เทศบาลเก็บไว้ก็ปี และส่ง
ต่อไปกำจัดที่ไหนก็จะเกิดปัญหาค้นได้ในอนาคต อีกทั้งยังดำเนินการโครงการปลอดโฟม ใช้ปันโต หรือแกง
หม้อ หรือใช้ชานอ้อย แทน การใช้โฟม การอนุญาตสถานประกอบการด้านอาหารทางเทศบาลจะมีหนังสือแจ้ง
ไปเพื่อให้เข้ามาต่อใบอนุญาต เพราะบางกิจการมีการปรับเปลี่ยนผู้ประกอบการ ในส่วนของเหตุรำคาญมีคำสั่ง
แต่งตั้ง มีช่องทางร้องเรียน เทศบาลมีการลดขั้นตอนการดำเนินงานโดยให้คำแนะนำ พูดคุย โกล่เกลี่ย หาก
ไม่สามารถยุติจะส่งต่อไปกับนิติกรดำเนินการในขั้นต่อไป เช่น อาชีพแพะมะพร้าว ซึ่งมีภาคีเครือข่ายเข้าร่วม
ด้วย มีเรื่องเหตุรำคาญเกิดขึ้นในเทศบาล 12 เรื่อง มากที่สุดคือเรื่องกลิ่น ขยะ เป็นต้น

การดำเนินงาน EHA เทศบาลดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2558 ซึ่งสมัครในประเด็นงานการจัดการส้วม
(EHA 3001) ผลประเมินได้ระดับเกียรติบัตร แต่ด้วยคะแนน LPA ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงได้ระดับพื้นฐาน ต่อมา
ปี 2559 ผ่านระดับเกียรติบัตรประเด็นงานกฎหมาย (EHA 9000) และ
EHA ถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ครอบคลุม
ในงานที่ท้องถิ่นต้องดำเนินการ ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่าง
ง่าย แต่หากมีการปรับปรุงคู่มือ ควรแจ้งให้พื้นที่ทราบก่อนล่วงหน้า เพื่อ
วางแผนการประเมิน ในแต่ละประเด็นงานต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน EHA

1. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามตัวชี้วัด
2. วางแผนการดำเนินงานเพื่อจัดทำแผนงานโครงการ
3. จัดทำคำสั่งแบบมอบหมายงานการดำเนินงาน EHA
4. มีการดำเนินงาน
5. ประสานทีมงานเพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน
6. ติดตาม รายงานผล

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานอนามัยสิ่งแวดล้อม

1. การดำเนินงานขยะอันตราย เนื่องจากเทศบาลเป็นผู้รวบรวมขยะอันตรายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งม
ีการเก็บไว้เป็นจำนวนมาก จึงต้องการสอบถามว่าจะมีหน่วยงานใดที่จะเป็นเจ้าภาพหลักในการนำไปเก็บ
รวบรวมและกำจัด
2. ต้องการกระบวนการที่ช่วยผลักดันในการจัดการปัญหาขยะทั่วไป เช่น การนำขยะทั่วไปกำจัดกับ
บริษัทที่รับกำจัด แต่บริษัทดังกล่าวไม่มีผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำใต้ดิน

3. หลักสูตรที่จัดอบรมมีค่าลงทะเบียนสูง ไม่ได้ดำเนินการจัดบ่อยครั้ง หรือการประชาสัมพันธ์หลักสูตรไม่ทั่วถึง

4. การออกเทศบัญญัติของเทศบาลขับเคลื่อนได้ยาก อยากให้มีหน่วยงานเข้ามาให้คำแนะนำ

5. ขาดอัตรากำลังของบุคลากรด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

6. การประชาสัมพันธ์กฎหมายผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ที่ดึงดูด น่าสนใจ หรืออาจมีหนังสือสั่งการผ่านกระทรวงมหาดไทยให้ อบท.ดำเนินการตามหลักการที่แจ้งมา

7. การจัดการสิ่งปฏิกูล ด้วยทางจังหวัดสุราษฎร์ธานียังไม่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล อยากให้มีหน่วยงานเจ้าภาพในการดำเนินการ ซึ่งอาจจะเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ที่เป็นเจ้าภาพดำเนินงานด้านขยะ และมีนวัตกรรมที่สอดคล้องกับภูมิอากาศของจังหวัดทางภาคใต้

8. การกักที่หลายกระทรวงถ่ายโอนให้กับท้องถิ่น เช่น อุตสาหกรรม 2 ประเภท กิจการโรงแรม เป็นต้น กรณีกิจการโรงแรม อยากให้บูรณาการกฎหมาย/ระเบียบร่วมกัน ให้มีความสอดคล้องกัน

9. การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ยังติดประเด็นในเรื่องของจรรยาบรรณที่ต้องมีการหารือร่วมกันกับเจ้าพนักงานจรรยาบรรณ รวมถึงไม่สามารถจัดอบรมให้กับผู้ประกอบการด้านอาหารได้ครบถ้วน

จุดแข็ง

1. การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่

2. มุ่งมั่นที่จะเป็นกลุ่มงานต้นแบบในการขับเคลื่อนงาน EHA เพื่อขยายสู่หน่วยงานอื่นๆ ของเทศบาล

จุดอ่อน

1. ขาดการวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนางาน เพราะในแต่ละปีดำเนินการวิเคราะห์งานอย่างน้อยเพียง 2 ครั้ง/ปี

ข้อเสนอต่อหน่วยงานส่วนกลาง

1. ประสานให้ อบท. (เทศบาล) ในแต่ละจังหวัดสมัครเข้าร่วมการประเมิน EHA โดยจัดทำเป็นนโยบายระดับกระทรวง

2. ปลดล็อกให้กับ อบต. ได้เข้าร่วมการประเมิน EHA เพราะบางพื้นที่มีคะแนน LPA มากถึง 80 คะแนน

4.2 สำนักงานเทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทีมเยี่ยมเสริมพลังฯ จากกรมอนามัย โดย cluster อนามัยสิ่งแวดล้อม ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 11 นครศรีธรรมราช และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครศรีธรรมราช ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังฯ ณ เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับการต้อนรับจาก นายสมใจ สมสร รองนายกเทศมนตรี นายสมเจตน์ เทพพงศ์ หัวหน้ากองช่างสุขาภิบาล นายกิตติโชติ ปากกว้าง หัวหน้าฝ่ายบริการสาธารณสุข และคณะเจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล ความง่ายของระบบ/เอกสาร/หลักฐาน การประเมินจากทีมประเมิน ซึ่งเทศบาลฯ ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA, 2003, 9001, 9002, 9003, 9004, 9005 ในระดับเกียรติบัตร ผ่านการประเมินรับรองระบบ EHA 1001, 1002, 4002, 5000, 6000, 7000 ในระดับพื้นฐาน และ EHA 1003, 2001, 2002, 3001, 3002, 4001, 8000 ยังไม่ผ่านการประเมิน

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA) เทศบาลเมืองทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
ประเด็นงานระบบ EHA 1000 EHA 1001 : การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร (ร้านอาหาร, โรงอาหาร, มินิมาร์ท, ซูเปอร์มาร์เก็ต) EHA 1002 : การจัดการสุขาภิบาลอาหารในตลาด EHA 1003 : การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	การดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารของเทศบาล สามารถทำได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการตรวจสอบปนเปื้อน สุขลักษณะ ร่วมกับภาคีเครือข่าย มุ่งเน้นร้านอาหารในโรงเรียน โดยร้านอาหารที่จะเข้าไปจำหน่ายในโรงเรียนได้ ต้องผ่านการตรวจสอบสุขลักษณะ สารปนเปื้อน และได้ป้ายรับรอง จึงจะสามารถเข้าไปจำหน่ายได้ และรณรงค์ No Foam ทำให้ลดขยะในโรงเรียนได้ปริมาณมาก ผู้ประกอบการผ่านการอบรมความรู้ด้านสุขาภิบาลอาหารและจัดทำทะเบียนผู้ประกอบการ การออกใบอนุญาตดำเนินการตลอด เพราะมีเจ้าใหม่เข้ามาทุกปี ทั้งร้านอาหาร แผงลอย โรงอาหารในโรงเรียน โรงพยาบาล และเทศบาล จัดกิจกรรมตรวจสอบสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน โดยมีแกนนำนักเรียนเข้าร่วมเป็นทีมสอดส่องดูแลในโรงเรียน ทำให้เทศบาลดำเนินงานสุขาภิบาลอาหารในร้านอาหาร โรงอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ต มินิมาร์ท ได้ร้อยละ 100 มีการมอบป้ายการันตี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคที่มาใช้บริการว่าจะได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัย การตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหาร มีการตรวจทุกเดือนสลับกันไปตามชนิดของสารปนเปื้อน อาทิ บอแรกซ์ สารฟอกขาว ซึ่งจะพบในซิงชอย ยอดมะพร้าว เป็นการนำมาใส่เองของผู้ประกอบการ และปัญหาฆ่าแมลงในผัก ซึ่งรับมาจากตลาดศรีเมือง จังหวัดราชบุรี ส่วนสารฟอร์มาลินจะพบในช่วงมรสุม เทศบาลจะให้หยุดขายสินค้าจนกว่าจะมีการปรับปรุง กลุ่มภาคีเครือข่ายภาคประชาชน นักศึกษา ร่วมลงตรวจ และมอบธง Food safety จำนวน 119 แฉก เพื่อให้ผู้บริโภคเลือกซื้ออาหารได้อย่างปลอดภัย มีการจัดอบรมผู้ประกอบการแบบแบ่งตามโซน และตรวจสอบสุขภาพทุก 3 เดือน รวมถึงติดตามผลเพื่อส่งต่อการรักษา การดำเนินการสุขาภิบาลอาหารในตลาด เทศบาลมีตลาดในความดูแล 3 แห่ง แบ่งเป็น สังกัดเทศบาล 1 แห่ง (มีผู้ประกอบการกว่า 700 ราย) เอกชน 1 แห่ง และตลาดประชารัฐ 1 แห่ง การจัดการสุขาภิบาลอาหารในสถานที่จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ (แผงลอย) ด้วยวิถีชีวิตของคนในพื้นที่จะบริโภคอาหารยามค่ำคืน ทำให้มีแผงลอยกว่า 600 แผง ในช่วงกลางคืน เทศบาลลงพื้นที่ดำเนินการตรวจสอบสุขาภิบาลอาหาร แต่ยังมีบางแผงที่ไม่สามารถไปตรวจได้เนื่องจากจัดแผงช่วงตีหนึ่งตีสอง แต่ก็มีการจัดอบรมให้ผู้ประกอบการทุกปี
ประเด็นงานระบบ EHA : 2000 EHA : 2001 การจัดการคุณภาพน้ำประปา	ระบบน้ำประปาของเทศบาล มีทั้งที่เป็นของเทศบาลเอง และของการประปาส่วนภูมิภาค มีการตรวจทางห้องปฏิบัติการและตรวจเฝ้าระวัง พร้อมมอบป้ายการันตีความปลอดภัย และปัจจุบันมีประปาหยอดเหรียญ

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
(ผลิตโดย อปท.) EHA : 2002 การจัดการคุณภาพน้ำประปา (ผลิตโดยหน่วยงานอื่น) EHA : 2003 การจัดการคุณภาพน้ำดื่มหยอดเหรียญ/น้ำดื่มบรรจุขวด	ในพื้นที่ ที่ต้องมีการสูบน้ำประปา เพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค เทศบาลมีตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญในพื้นที่ 11 ตู้มีเทศบาลปฏิบัติการควบคุม กำกับดูแล ซึ่งได้ตรวจเฝ้าระวังด้วย อ.31 โดยตรวจทุก 3 เดือน
ประเด็นงานระบบ EHA : 3002 การจัดการสิ่งปฏิกูล	การดำเนินงานจัดการสิ่งปฏิกูล กองช่างสุขาภิบาลเป็นผู้ดำเนินการ ปัจจุบันมีบ่อ 30 บ่อ ขนาด 9 ลูกบาศก์เมตร เมื่อทิ้งไว้ครบตามจำนวนวันแล้ว กากตะกอนที่ได้จะนำมาบดเป็นปุ๋ย บรรจุถุง และมีการตรวจเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้
ประเด็นงานระบบ EHA 4000 EHA 4001 : การจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป EHA 4002 : การจัดการมูลฝอยติดเชื้อ EHA 4003 : การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน	เทศบาลดำเนินการจัดการขยะแบบครบวงจร เริ่มดำเนินการก่อสร้างระบบเมื่อปี 2548 ใช้งบประมาณกว่า 120 ล้านบาท โดยเทศบาลมีปริมาณขยะเกิดขึ้น 50 ตัน/วัน ปี 2558 อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ร่วมทำประชาพิจารณ์การจัดทำบ่อฝังกลบขยะตามหลักสุขาภิบาล เพื่อให้สามารถนำขยะมาฝังกลบในบ่อได้ แต่ประชาชนในพื้นที่ไม่เห็นด้วย บ่อดังกล่าวจึงยังไม่มีดำเนินการ เพียงให้ รพภ.เฝ้าอยู่ รวมถึงทางจังหวัดต้องการให้เทศบาลเมืองทุ่งสง เป็นพื้นที่รวบรวมขยะ (Cluster) ด้วย แต่ติดปัญหาที่ประชาชนไม่เห็นด้วยและมีการร้องเรียนเข้ามาอยู่ตลอด เทศบาลดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะที่เกิดขึ้น ดังนี้ ขยะอินทรีย์ จัดกิจกรรมคัดแยกขยะอินทรีย์ในตลาดสด ได้ปริมาณขยะวันละ 2 - 3 ตัน/วัน นำมาทำแก๊สชีวภาพ โดยเทศบาลมีระบบแก๊สชีวภาพที่รองรับขยะอินทรีย์ 15 ตัน แต่ปริมาณขยะที่เข้าระบบจริงมีปริมาณน้อยมาก ปัจจุบันจึงใช้ระบบปิดในการทำแก๊สชีวภาพ เนื่องจากเดิมคลุมด้วย HDPE เมื่อโดนฝนจะทำให้แก๊สที่ได้หายไป แก๊สที่ผลิตได้นำมาใช้ในโรงฆ่าสัตว์ รวมถึงมีการดำเนินการในชุมชน เป็นระบบปิดขนาดเล็กคล้ายแคปซูลฝังดิน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ ผลิตถ่านจากชีวมวล การเลี้ยงไส้เดือนดิน โดยนำเศษผักที่ผ่านเครื่องย่อยแล้วมาเป็นอาหารให้กับไส้เดือน การเลี้ยงสุรจากเศษผักเศษอาหาร การผลิตกระดาดสาจากกระดาดที่ขายไม่ได้ นำมาแปรรูปกระดาดใช้แล้ว เพื่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นผลิตภัณฑ์สนับสนุนการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในพื้นที่ มีการจัดตั้งธนาคารวัสดุรีไซเคิล ซึ่งมีรายได้เข้าโครงการกว่า 300,000 บาท โดยรับซื้อขยะอยู่ที่ 3 - 4 ตัน ปัจจุบันสามารถรับซื้อได้ถึง 10 ตัน รวมถึงการรวบรวมอะลูมิเนียม เพื่อทำขาเทียมพระราชทาน ผ่านกล่องรับอะลูมิเนียมที่จัดตั้งไว้ให้ การคัดแยกขยะอันตรายจากครัวเรือน มีถังขนาด 20 ลิตร จัดตั้งไว้ให้

ประเด็นงาน	การดำเนินงาน
	เป็นที่รวบรวมขยะอันตราย ประมาณ 28 ชุมชน ทั้งในโรงเรียน ชุมชน และบริเวณที่เข้าถึงง่าย โดยในแต่ละเดือนสามารถรวบรวมได้ถึง 100 กว่ากิโลกรัม เทศบาลไม่สามารถกำจัดได้เอง แต่มี อบจ. เป็นผู้รับไปกำจัดให้ โดยเทศบาลทำ MOU กับ อบจ. ในการนำขยะอันตรายที่รวบรวมไปกำจัด ซึ่งกำจัดไปแล้วรวม 14 - 15 ตัน ปัจจุบันเทศบาลเหลือขยะอันตราย 2 - 3 ตัน ที่ต้องนำไปกำจัด ในส่วนของซากผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ รวบรวมและส่งกำจัดพร้อมกับขยะอันตราย การจัดการขยะติดเชื้อ เทศบาลได้จัดซื้อรถเก็บรวบรวมขยะติดเชื้อ ซึ่งเก็บรวบรวมได้ประมาณ 300 กว่ากิโลกรัม/วัน และ 2 - 3 ตัน/ปี จากสถานประกอบการพยาบาลในพื้นที่ จำนวน 45 แห่ง มีจำนวน 43 แห่ง ที่มาขออนุญาต และอีก 2 แห่ง กำลังดำเนินการให้เข้ามาในระบบ เพื่อให้เทศบาลจะได้เข้าไปกำกับ ติดตาม มีผู้ป่วยติดเชื้อในชุมชน ที่มีอยู่ 1 - 2 ราย เทศบาลเข้าไปดำเนินการให้ รวมถึงไปมีตจากร้านเสริมสวยก็รับมากำจัดเช่นเดียวกัน พร้อมนี้เทศบาลยังมีโครงการขยะเชื้อเพลิง ซึ่งในแต่ละวันจะมีการคัดแยกขยะก่อนเข้าระบบ และพลาสติกที่คัดแยกเข้าระบบกว่าร้อยละ 70 เทศบาลมีผู้ปฏิบัติงานที่ระบบการจัดการขยะแบบครบวงจรกว่า 10 คน ในทุก 6 เดือน จะดำเนินการตรวจสอบสุขภาพผู้ปฏิบัติงาน ณ ลานคัดแยกขยะ จัดอบรมให้ความรู้การจัดการขยะในพื้นที่เทศบาลกับเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อให้เกิด Zero Waste รวมถึงจัดโครงการอบรมให้ความรู้การจัดการขยะในโรงเรียน ชุมชน อสม. เพื่อขยายผลไปสู่หน่วยงานภายนอก ผลสำเร็จของการดำเนินงาน “นวัตกรรมท้องถิ่น และความยั่งยืน” 1. ผู้บริหารมีนโยบายการจัดการขยะจากกลุ่มงานสู่หน่วยงานภายนอก 2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม

การเลือกประเด็นงาน EHA เดิมตั้งแต่ปี 2557 ยังไม่ได้รู้จัก EHA แต่ผู้บริหารให้ส่งเข้ารับการประเมินรับรองทุกประเด็นงานที่สามารถดำเนินการได้ตาม SOP ของประเด็นนั้นๆ อาทิ การจัดการขยะ แต่ก็พบปัญหาหลุมฝังกลบ เมื่อนำเรียนผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญ จึงได้มีการประชุมหัวหน้าส่วนในการพิจารณาการพัฒนาหลุมฝังกลบขยะของเทศบาล ต่อมาทางหน่วยงานได้นำ EHA มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งให้ทำเป็นลักษณะของงานประจำ ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มีองค์ความรู้ตามแต่ละประเด็นงาน สร้างหน่วยงานให้เป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการจัดการขยะติดเชื้อ ให้กับ อบต.อื่นๆ มาร่วมแลกเปลี่ยน นำไปประยุกต์ใช้

จุดเด่น

1. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนางานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และทำเป็นนโยบายในหน่วยงาน
2. เจ้าหน้าที่ทำงานร่วมกันเป็นทีม
3. การดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และหน่วยงานภายนอกพื้นที่

โอกาสในการพัฒนา ทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้ง่าย สร้างเอกสารที่เป็นหมวดหมู่ เป็นระบบ

ข้อเสนอการดำเนินงาน EHA

1. การลดหลั่นคะแนน ในประเด็นงาน 4001 กรณีไม่ใช่ถังขยะ ไซรถ หรือบ่อกำจัดขยะ จะให้คะแนนอย่างไร เนื่องจากขยะที่เกิดขึ้นชุมชนสามารถจัดการได้ด้วยตนเอง
2. เกณฑ์บางตัวค่อนข้างละเอียด ภาระที่เยอะทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดทำเอกสารสรุปรายงานผลเสนอต่อผู้บริหารได้
3. ความซ้ำซ้อนของเอกสาร ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเหตุรำคาญ กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การเปรียบเทียบปรับ และการออกคำสั่งทางปกครอง
4. SOP การดำเนินการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เหตุรำคาญ เช่น กิจการเลี้ยงนกนางแอ่น กิจการลานเทปาล์ม บ้านจัดสรร กิจการลานพัก/เช่าตู้คอนเทนเนอร์ เป็นต้น
5. การดำเนินงานเรือต้นน้ำดื่มหยอดเหรียญ ควรให้บริษัทที่เป็นผู้จำหน่ายต้องให้คำแนะนำก่อนให้ผู้ซื้อนำไปติดตั้ง
6. บางประเด็นงานอาจดูไกลตัว ทำได้ยาก เช่น ประเด็นงาน 8000
7. บางประเด็นที่ไม่มีผลต่อการประเมิน LPA ทำให้ไม่อยากดำเนินการ ขาดแรงจูงใจกับองค์กร ถ้าสามารถปรับเข้าไปในการประเมิน LPA ได้จะมีผลดีมาก

